

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Flókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-
 tözsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésé-
 ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson:
 Rosenberg A. cégnél.
Politikai lap.

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
 Tanítóknak, aljegyzőknek, írkoknak, földműveseknek és szeré-
 nyebb javadalmasú hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor.
 negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Kérelem. Lapunk ama előfizetőit, kiknek előfizetése lejárt, tisztelettel kérjük, hogy a lapdíjat mielőbb küldjék be.

Pénzek és levelek *csakis budapesti címünkre* (Teréz-körút 2.) intézendők.

Az új sajtótörvény.

Bizonyos, hogy az új sajtótörvénynek vannak olyan rendelkezései, melyek megnéhezítik a sajtó szabad mozgását, erőteljes fejlődését; de bizonyos az is, hogy olyan eszmék és elvek érvényesülnek, melyek a társadalom nagy érdekeit mozdítják elő, a közérkölsiséget, a nemzeti törekvéseket és a jogos magánérdekeket hatékonyan védelmezik.

A kormány és a munkapárt ellenségei folyton azt hirdetik, hogy az új törvény megölje a sajtót. Ezzel szemben mi azt mondjuk, hogy a sajtó ama részének nehezíti meg — vagy mondjuk meg — teszi lehetetlenné működését, mely hivatásteljesítésének tisztességes alapjáról a féktelen garázdálkodások és bűnös üzelmek mocsarába süllyedt.

Ezentul nem lehet megtorlás nélkül a vallást meggyalázni, a családi élet szentélyébe durván behatolni, egyesek vagyoni érdekei ellen törni, az embertársak becsületét be-

szennyezni. Mindezért a cselekedetekért pénzbírság és szabadságvesztés jár.

Hogy az új törvény nem rejt magában veszedelmet, azt legjobban bizonyítja az újságírói kar leghivatottabb szószólójának, *Rákosi Jenőnek* az Otthonkör közgyűlésén elmondott előki megnyitóbeszéde, melyben igen találóan így jellemzi a törvény hatását:

»Tisztelt uraim, én, aki közelről néztem a dolgot, konstátalom, hogy az új sajtótörvény nem annyira az újságíróknak, hanem az újságvállalatoknak veszedelme. A törvény paragrafusa szerint mindenki az *eszméjét és kritikáját, a mit a közérdek szempontjából annak talál, elmondhatja veszedelem nélkül.* A vállalat azonban könnyen veszedelmebe kerül az új törvény alapján.

Magunk között vagyunk, elmondhatjuk azt az igazságot, hogy két-három évtizede már minduntalan fölmerül az a kérdés, hogy a sajtótörvényt reformálni kell, hogy a visszaélések türethetlenné, hogy a magán- és a köztéren reformot kívánnak és igen éles husba vágó megtámadatásnak volt a sajtó kitéve mindenféle fórum előtt, de legtöbbször az országgyűlés előtt.

Hogy *Rákosi Jenőnek*, a tisztességes, hazafias és szakavatott újságírás legméltóbb képviselőjének teljesen igaza van — azt mi újságírók mindannyian érezzük, tudjuk.

A választókerületek új beosztása.

Az országgyűlési képviselőválasztókerületek számának és székhelyének beosztásáról szóló 1914. XV. t. c. szentesítetté, március 31-én hirdették ki.

A Bácsmegyére vonatkozó rendelkezések szerint, az új választókerületeket így állapították meg: Bácsmegyében a következő vármegyei (12) és városi (5) kerületek vannak: Apatin, Bácsalmás, Hódság, Kerény, Kula, Óbecse, Ófutas, Palánka, Regőce, Tittel, Topolya, Zenta vármegyei; Szabadka I. ker., Szabadka II. ker., Baja (Vaskuttal együtt), Ujvidék és Zombori városi kerület. Az egyes kerületekbe a következő községek sorozták:

1. *Apatini* választókerület: Apatin, Bácskertes, Bácsszentiván, Bezdán, Gombos, Monostorszeg, Szilágyi, Szond, Sztapár, (összesen 9 község).

2. *Bácsalmási* választókerület: Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsód, Borota, Csávoly, Felsőszentiván, Jánoshalma, Kisszállás, Kunbaja, Madaras, Mátételke, Mélykut, Rém, Tatabáza (összesen 14 község).

3. *Hódsági* választókerület: Bácsordas, Bácsujfalu, Dérnye, Doroszló, Hódság, Kölpény, Liliomos, Militics, Ósóvé, Paripás,

Budapesttől Zágráb—Raguzáig.

Irta: Latinovits Pál.

A képviselőházi fáradságos 8 órás ülések, melyeken mint a derék bácskai kötelességtudó képviselői csapat »kapitánya« párhú embereimmel mindig jelen voltam, kezdettől végig, s az én kedves választóim nagy szetete, melyből kifolyólag ezer és ezer ügyes bajos dolgaikkal felkeresnek, s melyek végzése magában is nagyon terhes feladat, kissé kimerítették idegrendszeremet; s annak javítására elhatároztam, hogy betegeskedő Márius fiammal és Margit leányommal Raguzát, az Adria gyönyörű vidékű kikötőjét keresem fel. — De szervezetem nem bírván ki a hosszabb tengeri utat Fiumétől Raguzáig, s ilyenkor az éj napegyenióségi szelek miatt is folyton bórá és sirokkó dülván az Adrián, elhatároztam, Zágráb, Serajevó és Mostáron át vasuton tenni meg az utat, miután még Bosniát és Hercegovinát amugy sem látam, s boldogult nóm rokonai látogatása végett Zágrábot is utba ejtettem. Margit lányom velem jött, Márius fiam azonban a tengeri ut barátja lévén hajón utazott.

Tulzsfolt vonaton robogtunk már. 16-án reggel 7 órakor a bpesti keleti pályaudvarról. Az utasok legnagyobb része a szigorú tél után melegebb éghajlatra vágyott. Persze az uti cél legelőbbnél Abbázia volt, ez a fejfűt tengeri fürdő, a melyet igazán csak a reklám hatalmas trombitája tesz nagygyá, de minden, csak nem üdülő hely.

Egymásután tűntek el mellettünk Fejér és Somogy megye pompás nagy értékű gabona-termő vidékei, mignem aztán Gyékényes után felhangzott az első horvát állomáson »Koprancza jedan csasz!« kiáltása a kalauznak, mint a horvát koalíció vívmánya. De sebjaj! legyen nekik is örömük!

Az utasok közt mozgolódás és népvándorlás indult meg a »restis kocsi« felé, mert a kék frakkos és sárga gombos pincér hívja az első csoportbeli table d'hote, vagy mint ő mondta »table tót« vendégeit. A menu elég jó volt 4 kemény koronáért s többünk legnagyobb örö-

mére, nem volt benne hal, mert az rendesen természetes halállal mulván ki, biz'on gyomorrontást, sőt sokszor súlyosabb bajokat is hoz maga után. — A sült persze obligát pulard volt, mely azonban a kukoricát csak hírből látta, lévén az csont és bőr. De hát a többi eléggé kielégítette utasaink hatalmas étvágyát.

Délután 3 óra után látszott Zágráb gyönyörű vidéke, s eme szép tiszta város körvonala. — A vonat berobogása után a rendesen épült pályaudvarba egészen budapesti mintára összeállított gumirádis vitt be az Imperial szállóba. Ha a horvát főváros tiszta és rendes is, de annál gyatrábbak szállodái. Az Imperial és Royal *ugynevezett* elsőrangú szállók; de sajnos ezek is poloskafészek. A Royalnak legalább a konyhája jó, de az Imperialé az is rossz. Bámulatos, hogy Horvátország fővárosában nincs kifogástalan szálloda.

Kávéházai — pl. a Korzó kávéház — Bécsbe vagy Budapestre illők; pazar fényűzéssel berendezve.

Zágráb váci-utcáján, az Ilicán pezseg az élet egész nap. Szebbnél szebb, bpesti vagy bécsi üzletekkel vetélkedő kirakatok, száz és száz bolt egymás mellett, nappal vásárló, éjjel, illetve este és délbén elegánsan öltözött közönség nyüzsg fel s alá.

Amint az Ilicán sétálok, találkozom egy volt horvát képviselőtársammal, kit sajnos a mostani koalíció, nem küldött fel Budapestre s nem is választott meg képviselőnek; pedig igen szorgalmas s velünk érző tagja volt a képviselőháznak. Örvendett látásomnak, s keserűen panaszkolta mily méllanul bántak vele.

Midőn ugyanis Horvátországban az új választásokat kiirlák, elment az ottani politikai intézőség egyik vezető tagjához, s megkérdezte, mint régi kipróbált hűséges képviselő felléphet-e kerületében. Az illető nagyur a legnagyobb dicséretetek mellett igenlő választ adott. Erre szegény barátom leutazott a két napi jáásra fekvő bosnyák határon levő kerületébe. Bejárta községeit, hol választói a legnagyobb szeretettel fogadták, s biztosították ragaszkodásukról. Midőn aztán a bejárást elvégezte, elment a kerületi főnökhöz is, ki olyan rangú mint nálunk a főszol-

gabíró, s örömmel jelentette be mily lelkesedéssel fogadták. De mint napsugaras égből a villámcsapás hatott rá a kerületi főnök savanyu ábrázata, ki a zágrábi intézőségnek egy sürgönyét mutatta föl, a melyben egy koalíciót jelentettek ki a kerületében hivatalos jelölnek. A kerületi főnök, ki különben jó embere volt szegény barátomnak, sajnálkozva jelentette ki, hogy persze neki felsőbbségének engedelmességednie kell, mert elcsapják. — Szegény barátom összepakkolt és hazament Zágrábba s azóta kesereg a politikusok hálállanságán.

Vigasztaltam szegényt, hogy magam is így jártam főispán koromban, midőn ugyanis Zomborban a Schweidel-szobrot leleplezték, fényes ünnepségek közt fogadtam *Justhot, Kossuthot* és a többi képviselőket, agyon dicsértek, hogy ebben a nemzetiségi városban mily szépen összehoztam ezen ünnepélyre az embereket. Midőn később 365 megyebizottsági tag által látogatott megyei közgyűlésen bejelentettem, hogy Kristófiynál beadlam lemondásomat, *az ellenzék* s utánna a kormány-párti kérve-kért ne hagyjam zsandárszuronyoknak kitenni a vármegyét, melyet ötödfélévig kormányoztam. A hála pedig az volt, hogy *az ellenzék azon tagjai, kik az említett közgyűlésen kérték, hogy maradjak meg, később méltányos emberhajsztát indítottak ellenem.* Ez, kérem, a *politika.*

Szegény barátomnak azt a régi de igaz latin közmondást idéztem: »non paupertas sed politika maxima meretrix.« Vagyis: nem a szegénység, hanem a politika a legnagyobb kéjhölgy! Ha bármit tett is, bármennyire fáradott; kifacsart citromként dobnak minden politikust. Az egyiket előbb, a másikat utóbb.

Ismételten vigasztaltam barátomat, hogy nemcsak menyeyi, hanem politikai feltámadás is van.

Mint örömmel hallottam báró *Skerlec* bánt nagyon szeretik simpatikus, leereszkedő modoráért. De mégis a legnépszerűbb ember egész Horvátországban és Szlavoniában gróf *Pejacse-vich* Tivadar miniszter. Népszerű volt mint bán is, és az mint minister is. Ő az egyedüli ember, kit mindenki szeret. De meg is érdemli.

(Folytatás a jövő számban.)

Pincéd, Szentfűlöp, Szilberek, Urszentiván, (összesen 14 község).

4. *Kerényi* választókerület: Bácsgyulafalva, Bácskossuthfalva, Bajmok, Csonoplya, Kerény, Nemesmilitics, Ószivác, Pacsér, Uj-szivác (összesen 9 község).

5. *Kulai* választókerület: Bácsfeketehegy, Kishegyes, Kucora, Kula, Óverbász, Szeghegy, Ujverbász (összesen 7 község).

6. *Óbecsei* választókerület: Mohol, Óbecse, Péterréve, Szenttamás, Turja (összesen 5 község).

7. *Ófutaki* választókerület: Begecs, Kiskér, Kiszács, Ófutak, Ókér, Petróc, Piros, Temerin, Tiszaistvánfalva, Ujfutak, Ujsóvő (összesen 11 község).

8. *Palánkai* választókerület: Bács, Bács-tóváros, Bácsujlak, Bogyán, Boróc, Bulkeszi, Dunabökény, Dunacséb, Dunagálos, Ópalánka, Palánka, Palona, Parrag, Szépliget, Szilbács, Ujpalánka, Vajsza, Wekerlefalva (összesen 18 község).

9. *Regőcsei* választókerület: Bátmonostor, Béreg, Csátalja, Dávod, Gádor, Gara, Hercegszántó, Katymár, Körtés, Küllöd, Nagybaracska, Órszállás, Regőce (összesen 13 község).

10. *Titeli* választókerület: Alsókabol, Bácsföldvár, Boldogasszonyfalva, Csurog, Dunagárdony, Felskabol, Káty, Mozsor, Nádajla, Sajkásgyörgye, Sajkáslak, Sajkás-szentiván, Tiszakálmánfalva, Tittel, Tündéres, Zsablya (összesen 16 község).

Az új beosztásnak eme adataiból a következőket állapíthatjuk meg:

Bács megyében a választókerületek száma nem változott. Eddig is 17 vármegyei és 5 városi választókerület volt.

Megszűntek mint választókerületi központok: Bács-tóváros, Kölpény, Magyarakanizsa, Ujverbász és Zenta mint önálló városi.

Uj központok: Ófutak, Palánka, Kula, Topolya és Zenta mint vármegyei kerület.

A *magyarakanizsai* választókerülethez tartozott községeket a következő választókerületekbe sorozták: Adát a *topolyaiba*; Magyarakanizsát, Csantavért és Martonost a *zentaiba*; Moholt az *óbecseibe*.

Az *óbecsei* választókerületből a régi községek közül hiányzik Bácsföldvár, Temerin és Tiszaistvánfalva. Bácsföldvárt a *titeli*be, Temerint és Tiszaistvánfalvát az *ófutakiba* sorozták.

A *regőcsei* kerületből Vaskutot Baja városához csatolták.

A *bácsalmási* kerületben *nincs* változás.

A *hódsági* kerületből Bácskeresztúrt, Veprődöt és Cservenkát a *topolyaiba*hoz, Gombost az *apatini*hoz csatolták. Viszont ebbe a kerületbe osztották Doroszlót, Bácsujfalut, Kölpényt, Ósövét, Pincédet és Urszentivánt.

A *kerényi* kerületből Bajsát a topolyaiba osztották; ezáltal a kerényi kerülethez ezentúl nem 10 hanem csak 9 község tartozik.

A *titeli* kerületnek Bácsföldvár hozzácsatolásával 15 helyet 16 községe van.

Kulturpalota Zomborban.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1914. márc. 30.

Az 1906-ik és 1911-ik évi ideiglenes szervezkedések és alakulások után, új és végleges szervezéssel lépett életbe és fogott munkába a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesületnek most megalakult zombori és bácsbodrogvármegyei osztálya, hogy a szunnyadó erőket felkeltse, összegyűjtse s mielőbb megvalósítsa abbeli célját, hogy Zomborban, a vármegye székhelyén, a közművelődési egyesületeket magába fogadó kulturpalotát építsen internatussal kapcsolatosan.

Ez annál is inkább megvalósítható, mert Bács-Bodrog vármegye tizenegy községe 200—200 koronával alapító tagnak jelentkezett, a tagok

közül pedig hatan 50—50 koronával megváltották a tagsági díjakat s eddig mintegy négyszázat tesz ki a rendes tagok száma, mely növekszik az új szervezés és munkába állás folytán.

Zombor város harminc éven keresztül évenként esedékes 2500 koronát szavazott meg a kulturpalota céljaira azzal, hogy a nagy könyvtára abban elhelyezést nyerjen, Bács Bodrog vármegye pedig 50 000 koronát ad, ha 1917-ig az építés megindul.

A zombori kulturpalota létesítése ügyében március 28-án előtanácskozás volt a városháza kisebb tanácstermében Scossa Dezsővel, a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület szegedi ügyvezető elnökével és másnap vasárnap a városháza nagytermében, ugyancsak ő vele, ki az ügyet és tervet előadta.

Krump Vilmos id. főtitkár tett jelentést a tagok számáról, a pénztár állapotáról és a megyei községek anyagi támogatásáról. Munkatervet is készítettek s azután a Délmagyarországi Kultur Egyesület zombori és bács-bodrogvármegyei osztálya így alakult meg:

Elnöknek *Vojnits István* ny. főispánt, ügyvezető elnöknek dr. *Fehér Lőrinc* polgármestert választották meg, akik mellé ugyancsak választás útján sorakoznak: *Kozma László*, dr. *Molnár Károly*, *Schultéy Ferenc* és *Vértesi Károly* társelnökök.

Főtitkár lett: Krump Vilmos, titkár: Gondos Gyula, jogtanácsos: dr. Hurszky Zsigmond, pénztárnok: Steiner Lajos, ellenőrök: Kovács Antal és Sauer Sándor, jegyzők: Horváth Dezső, és Schön S. Dezső.

A választmányba beválasztottak dr. Alföldy Árpád, dr. Balogh Ernő, Baumann Antal, dr. Eperjesy Béla, dr. Faicione Nándor, Faragó János, Fodor Mihály, dr. Frank Mihály, Gubicza Kálmán, Koczár Zsigmond, dr. Konyovits Dávid, dr. Major Károly, dr. Maximovits István, dr. Poór Béla, Prokópy Imre, Rácz Soma, dr. Scheer Árpád, Spitzer Sándor, Szabó László, Szabovlyevits Dusan, Szemes József, Szondy Máttyás, Sztankovits György, Temunovits József, Trencsényi Károly, dr. Türr Aladár, Zsuljevits Ernő, dr. Buják József, Buday Gerő és dr. Duchon János.

Ebben az összeállításban remélhető, hogy a kultur palota ügye gyors léptekkel fog előre haladni.

Tudósítónknak eme jelentéséhez azt a kötelességszerű megjegyzést fűzzük, hogy mi a kulturpalota tervének megvalósításában és a Dmke ujonnan alakított zombori fiókja működésének sikerében mindaddig nem bizunk, míg a Dmke központja mai szervezetében, összeállításában fennáll, míg a fejlődésnek közismert akadályai el nem hártatnak. Ez okból óvatosságra intjük mindazokat, akik kulturális célokra áldozni szoktak. Ugy halljuk egyébként, hogy a tisztikarba és választmányba több oly férfit választottak, akiknek semmi kedvük a Dmke törekvéseivel közösséget vállalni. — Csodáljuk, hogy egyes urak a szegedi és ujvidéki csuf kudarcok után is a Dmkehez szegődnek.

A Dmke bomlása.

Mindenütt kinos feltűnést és érthető megbotráncozást keltett a Dmke *ujvidéki* fiókjának márciusi ünnepségén történt Vasséle incidens, melyről legutóbbi számunkban részletesen emlékeztünk meg.

Grossinger János, az ujvidéki munkapárt elnöke utólag a következő levelet kapta:

Nagyságos *Grossinger János* pártelnök urhoz!

Esetleges félreértések elkerülése végett szives tudomására hozzuk, hogy alulírottak mint a D. M. K. E. ujvidéki fiókjának tisztikara *azonosítjuk magunkat elnökünk eljárásával és tisztünkről lemondunk.*

Tisztelettel

Eichner Zsigmond, *Szlávy Kornél dr.*
Szlávy Béla dr., *Mészáros Mihály.*
Nyul József, *Dzubay István.*
Herbich József, *Havas Vilmos,*
dr. Maros Károly.

Az ujvidéki társadalom vezető köreinek minden számottevő, önértékes tényezője megszüntet tehát minden összeköttetést egy olyan »kultur« (!) intézettel, mely a művelődés helyett a botrányokat terjeszti.

A Bácsmegyei Gazdasági Egylet közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1914. márc. 30.

A *Bácsmegyei Gazdasági Egylet* március 29-én tartotta meg — a tagok élénk és nagy számu részvétele mellett — ez évi rendes közgyűlést. Az egyesület székházának tágas tanács-terme szüknek bizonyult, a tekintélyes számban megjelent gazdaközönség befogadására.

Törley Gyula elnök szívélyes szavakban üdvözli a gazdaközönséget s midőn azon örömeinek ad kifejezést, hogy a gazdaközönség immár megérti a szervezkedés szükségességét, a közgyűlést megnyitja. *Törley Gyula* részletes elnöki jelentésben számol be, az egyesületnek a múlt évben kifejtett tevékenységéről, annak a gazdaközönség érdekében megállapított munkatervzetének mikénti keresztülviteléről és felkéri a titkárt, hogy a jövő évi munkaprogrammot és tervzetet a közgyűlésnek adja elő.

Inhoff titkár a munka tervzetet — mely szerint a jövő évben igen sok és fölülte hasznos gazdasági dolgok és kérdések várnak megvalósulásra — teljes részvétességekben előadja.

A közgyűlés zajos tetszésnyilvánítások között veszi tudomásul ugy az elnöki jelentést, mint pedig a jövő évi munkatervzetet. A munkatervzet köréből említésre méltó, hogy az egyesület ez év folyamán *Zenta*, *Bajmok*, *Kiskér* és *Szilberek* községekben lódíjazást, *Gádor*, *Palánka*, *Ujsóvő* és *Bácsbokod* községekben pedig szarvasmarha díjazást rendez. *Verbászon* vándorgyűlést tart, *Bácskertesén* konyhakertészeti kiállítást, míg valamely homokvidéki gazdakörében pedig, borkiállítást fog beállítani. Temesvári gazdaggyűlésre, valamint Aoszni mezőgazdaságának tanulmányozására tanulmányi kirándulást fog rendezni.

A munkatervzet egyes pontjainak megismertetése után, az egyesület pénztárnoka *Schlachter József* felolvassa az évi zárszámadást és a jövő évi költségvetést, melyet a közgyűlés egyhangulag tudomásu veszt.

A megüresedett igazgató választmányi helyekre megválasztottak: *Vidákovits Jenő* Nemesmilitics, *Bellán Gyula* Dunacséb és dr. *Haynal József* állategészségi felügyelő Zomborból.

Az esetleges indítványok során *Kerényi* gazdakörnek az állattenyésztési egyesületre vonatkozó kérelme, valamint *Jung Jakab* gádori elnök — a tenyésztésre alkalmas bikák értékesítésére vonatkozó előterjesztése tárgyalatott, mely tárgyalás folyamán kimondatott, hogy a gazdasági egyesület a kerényiek kérelmét tőle telhetőleg támogatni fogja, míg *Jung* előterjesztésére pedig, *Kiss Lajos* alelnök indítványára a közgyűlés kimondja, hogy ez ügyben a gazdasági felügyelőt megkéri, hogy a községek részére szükségeltető tenyészbikákat, lehetőleg a megye területén belül a gazdaközönségtől szerezzé be — ha annak birtokában tenyésztési célnak megfelelő anyagot talál.

A közgyűlés végén *Hesz Márton* egyleti megbízott ugy magyar, mint német nyelven köszönetet mond a gazdaközönség nevében, az elnökségnek fáradságtalan, tevékeny és önzetlen működésért. *Törley Gyula* agilis elnökségének, a vezetőség és tisztikar odaadó működésének, a gazdaközönség érdekét melegen felkaroló törekvéseinek gyümölcsét látja abban, hogy immár a legnagyobb bizalommal sorakozik a gazdaközönség az egyesület zászlója alá.

Törley elnök szívélyes szavakban mond köszönetet az elismerésért — hisz ez egyedüli jutalmuk — és biztosítja a gazdaközönséget, az elnökség és tisztikar jóindulatu törekvéseiről, működéséről.

Miután az elnök a tagoknak nagy számban való megjelenését ismételtlen köszöni, a közgyűlést — a tagok zajos éljenzésétől kísérve — bekezeszti.

Hetényi.

Pacséri furcsaságok.

— Saját tudósítónktól. —

Pacsér, 1914. márc. 29.

Ha nem volna nálunk Bácsér, nem volna völgy, nem feküdne annak a két oldalán községünk. Nem volna két oldal, két párt, oldalszempontok, oldalszempolitika, nem volna két központja a községünknek. (Bácsrak egy is volna!) Nem kellene azon vitatkozni, hogy melyik oldalon van a község központja s hová kell tehát építeni az orvoslakást. Az egyik oldalon van a piac-tér, hitelszövetkezet, Népház, ovóda; a másik oldalon pedig a faluháza. Hová épüljön már most az

orvoslakás? Végre kisütötték az oldások, hogy ki kell tenni a falu végére, nehogy valamelyik »központ« díszét emelhesse a tervbe vett hatalmas középület. S mindennek az oka egyedül a Bácsér: még annak is, hogy két temető van, mert csak a tulajdalaik nem mennek arra az oldalra örök pihenőre, amelyet egész életükben ócsároltak, kicsinyeltek. Vajjon, ha Bácsér nem volna lenne e nálunk békesség? Nem hiszem!

*
Errefelé most nincs semmi ujság, hacsaknem a tantestületnek a bankettje, amelyet a tanfelügyelő és a gondnoksági elnök tiszteletére rendeztek. Régtóta szó volt már e bankett rendezéséről s ime végre siker koronázta várakozásunkat. Hogy mi volt a késés oka? Egyszerű a dolog magyarázata. Csak most jött a tanfelügyelő, csak most jutottak egyöntetű elhatározásra a tanító urak. No de megérdemelte a hathónapi előkészületet, mert nagyon jól sikerült.

*
Mindennek van ellensége a világon. A rosszak is, a jónak is. Fájdalom! nálunk az utóbbinak több. Természetes tehát, hogy a »Népház« sem állhat kritika nélkül, hiszen mit csinálnának ami urizáló, földjeiket bérbeadó polgáraink, ha még a kritizálás sem volna megengedve. Ámde a jó dicsőítőjének kevés a hallgatója. Ócsárolni kell, lármázni, szidni mindent, amit az urak csinálnak, ami a népnek jó és hasznos; ez az, becsilik, követelik a sokak a lármától. Szidják is a »Népház« at többen, van is hallgatójuk sok és csudálatos mégis, hogy a lármázók, — amikor nem látja senki sem, — az idegeneknek büszkén mutogatják kulturpalotánkat. Vajjon melyik az őszinte: a láрма-e vagy a büszkeség?

Figyelő.

Kulaiak Vojnits bárónál.

— Saját tudósítónktól. —

Szabadka, 1914. március 30.

Kula község 150 tagu küldöttsége kereste föl szabadkai lakásán báró Vojnits István v. b. t. tanácsost, a kerület orsz. képviselőjét, hogy a község néhány negyarányu ügye sikeres elintézése érdekében való közbevetését tőle kérje.

A küldöttségben, melyet *Boberity* Milán gör. kel. plébános, a báró egyik meghitt híve vezetett, jelen voltak az összes hatóságok, testület, egyesület vezetői és a községi élet számottevő tagjai. Ott voltak többi közt: *Mezey* Zsigmond kir. tanácsos, dr. sztapári *Récsy* Ede, dr. *Schneider* Károly, dr. *König* Soma, *Rácz* Károly, dr. *Buday* Pál, *Ferenc* Sándor, dr. *Hokstock*, dr. *Schick*, dr. *Ormay* Kálmán, *Berkovits* Márk stb.

A deputáció a fogadóteremben helyezkedett el. Amikor báró Vojnits István dolgozószobájából megjelent, a küldöttség tagjai percekig tartó lelkes éljenekkel köszöntötték. Majd előlépett *Boberity* Milán s az ő közismert ragyogó ékes-szólásával, szeretetteljes hangon üdvözölte a bárót, mint a kerület illusztris képviselőjét, azután pedig ügyes és gondos csoportosításban és hatásos érveléssel adta elő azokat az ügyeket, melyeknek érdekében kéri a kiváló államfértit, hogy nagy befolyását a község részére érvényesítse. Ilyen ügyek a polgári iskola állami kezelésbe való átvétele, az adóhivatal és járásbírósi ujonnan való építése, *Pincéd* és *Urszentiván* községnek bírósági vonatkozásban való átcsatolása, vármegyei segély egyes kulai utaknak építéséhez, a munkásbiztosító törvény revíziója iránti mozgalom támogatása. Beszéde során *Boberity* igen éles, de mindenben találó kritikát gyakorolt a régi rezsim cselekedete és gazdálkodása fölött, s megdönthetetlen bizonyítékokkal utalt azoknak visszafeljlesztő irányban való pusztításaira.

Báró Vojnits István figyelemmel hallgatta a jeles szónoknak előterjesztését s válaszában határozottan kijelentette, hogy a község kérelmeit méltányosoknak, jogosoknak tartja, s így a lakosság iránt érzett szeretetétől indítva, de kötelességszerűen is mindent el fog követni, hogy ezek az ügyek kedvező elintézését nyerjenek.

Válaszában, melyet lelkes éljenzés és taps

mondatról mondatra szakított meg, a következőket mondta:

Mélyen tisztelt uraim!

Mindenekelőtt köszönetet mondok az Ipartestületnek és Kereskedők Egyletének, melyeknek kezdeményezésére önök nálam, igaz jó barátjuknál megjelentek és kívánságaikat tudomásomra hozták.

Büszke vagyok rá, hogy Kulán és az egész járásban mindenki meg van arról győződve, hogy én erkölcsi kötelességemnek tartom, hogy vallás és nemzetiség sőt politikai állásponttól is eltekintve, mint az egész kerület képviselője, legjobb akaratammal támogassak minden jogos kérelmet. Tisztelt szónokuk bizonyos érzékenységgel mutatott rá Kula község retrográd fejlődésére, de engem örömmel tölt el, hogy Kula községében ma ily nagyfokú energia mutatkozik, amely jövő fejlődésükre kedvező kihatással lehet csak. A multak rekriminációjával nem foglalkozom és azon önök se bánkódjanak, ne uralja önöket az elkedvetlenedés, hanem minden kulai kérdésben egyéni széthúzás nélkül tartsanak össze.

A multakat azért említette t. szónokunk, hogy miként és mi lehetett volna, más vezetés mellett, községükből. Ha teljes bizalommal jöttek hozzám, méltóztatnék megengedni, hogy megjegyezzem, hogy az utolsó 40—50 esztendő alatt, a fejlődésre predestinált helyek bizonyos eltolódásban részesültek és sokhelyt visszaesés történt, míg vasut, csatorna nem volt, egyes helyek talán jobb helyzetben voltak.

A természetes fejlődés az oka, hogy egyes községek minden beavatkozás nélkül is haladhatnak. Kitartással önök is mindent viszaszerezhetnek és én, aki Kula érdekeit hűen képviselem, örülök haladásuknak, amelyhez a magam részéről minden lehető megfogok tenni. Konkrét kívánságaikra vonatkozólag a következőkben nyilatkozhatom:

1. A polgári fiu- és leányiskolára vonatkozólag a lépéseket részben megtettem és meg fogom tenni, hogy mindkét osztály 1914. szeptemberében az állam által átvétesse.

2. Az adóhivatal és járásbírósi felépítésére megjegyzem, hogy a mai pénzügyi helyzet olyan, hogy ezt most kilátásba helyezni alig lehet, — de lassan, talán nem hosszú idő múlva keresztül vihető lesz.

3. *Pincéd*—*Urszentiván* községeknek Kulához való csatolása a járasok kikerekítése alkalmával jöhet szóba és akkor jogos érdekeiket hathatósan fogom támogatni.

4. A vármegyei hozzájárulás a Kossuth Lajos-utca kikövezéséhez, továbbá a kula—kucorai és kula—torzai ut kiépítésére vonatkozó kérelmüket egyelőre ad notam veszem, és megjegyzem, hogy mivel nagyobb utkövezési programok meg nem valósíthatnak, e kérdésnek a keresztülvitelle nehezen lesz megvalósítható, de azért vállalom, hogy lehetőség szerint előbb az egyiket aztán a másikat keresztül viszem.

5. A munkásbiztosítási törvény interventióm nélkül is megoldást fog nyerni, mert a kérdés már teljesen megérett. Ha az elnökségnek konkrét észrevételei vannak, azokat illetékes helyen készséggel előterjesztem.

Boldognak és szerencsésnek érzem magam, ha ügyeiket előbbre vihetem és kívánom, kitartással és egyetértéssel dolgozzanak községük haladásán.

Báró Vojnits ezután kezét fogott a deputáció tagjaival s hosszasan elbeszélgetett velök.

Délben a »Bárány«-szálloda éttermében ebédet adott a báró a küldöttség tiszteletére. A menü 7 fogásból állott, s a legelőkelőbb budapesti étteremnek is becsületére vált volna. A peccsenyénél *Krämer* ipartestületi elnök a lakosság nevében, *Fejes* és *Ábel* az iparosok megbízásából, *Puhálek* pedig a gazdatársadalom nevében üdvözölkék népszerű képviselőjüket.

Báró Vojnits István fényesen rögtönzött beszédében a szeretetnek és bizalomnak azt az erős és megbízhatóságban kipróbált kapcsolatát tette fejtegetése tárgyává, mely őt a kulaiakhoz köti. Falrengető tappsal és éljenekkel kísérték minden szavát.

A Temerini Takarékpénztár.

A Temerini Takarékpénztár mult havi közgyűlésén nagy figyelmet és meglepedést kellett az üzleti jelentésnek ez a része:

Jóleső érzéssel és megnyugvással jelentjük meg, hogy megalakulásunk óta két pénzkrisist sikerült minden megrázkódattatás nélkül kiállanunk. Igaz ugyan, hogy az utóbbi kirisz — melynél nagyobbat tán a pénzügytörvény története sem tud felmutatni — nekünk is sok gondot okozott, mert 3—4 hónap alatt fölünk is cca 250.000 K. betétet vontak meg. Mivel azonban szakszerű vezetésünk és ellenőrzésünk révén már régebben elsőrangú és állandó összeköttetések voltak, valamint tőkekihelyezéseink mobilitása folytán, ezen összeget minden fennakadás és felmondás nélkül visszafizethettük.

Örvendetes körülmény, hogy a háborus veszedelem csillapultával a kifizetett betétek már lassan visszafolytak.

Tőkekihelyezéseinknél mindig körültekintő óvatossággal jártunk el, amit ama örvendetes körülmények bizonyítanak legjobban, hogy kétes követeléseink nincsenek, hátralékos tétel is csak egy van, — ez is rövid időn belül rendeztetni fog — sőt 10 év alatti fokozatosan másfél millió koronára emelkedő kihelyezéseinkből eddig összesen csak 740 koronát kellett (1906 ban) leírni és ezen összegből is 50 korona megtérült.

Mint fokról-fokra fejlődő intézetünk eddig közreadott zárszámadásaiból megállapítható, kihelyezéseink minden évben örvendatosan emelkedtek, de az elmúlt évben — mivel jónak láttuk csak azon kereten belül mozogni, amelyet viszonyaink megengedtek — azokat nem növeltük; s hogy az elért nyereségünk csak néhány száz koronával nagyobb az előző évinél, annak részben ez, részben pedig azon körülmény ad magyarázatot, hogy — az adott viszonyok között is — ügyfeleinkkel mindig méltányosak és kulsak voltunk.

Az elmúlt év jelentékeny mozzanataként büszkén jelentjük továbbá, hogy *Bács-Bodrog vm. tekintetes Törvényhatósági bizottsága* 1913. évi december hó 23-i ülésén elhatározta, hogy — most már harmad ízben — újból nagyobb összeget fog intézetünknek belétként elhelyezni; ismét tanujelét adván annak, hogy tákarékpénztárunk iránt legnagyobb bizalommal viseltetik.

Bácskai gazdák tanulmányutja.

— A Délv. Föld. Gazd. Egylet titkári hivatalától. —

Zombor, 1914. márc. 25.

A »Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete« e hó 22-én dr. Mayer Nandor az egylet ker. elnöke, *Léh* Ferenc alelnök s *Guth* Ottó ker. titkár vezetése alatt *Milodánovits* Simon nyug. ezredesnek a Györgyeni tanyákon levő minia komlótelep megtekintésére tanulmány kirándulást rendezett. Előtte való nap délután Hódvágáson szállt ki a társaság a hol *Trischler* Ferenc komlótelepét és szarítóját tekintették meg. Este pedig a kirándulók tiszteletére a földmivelők egylete helyiségeiben tisztel társas összegjövettel volt, amelyen számos komlótermelő vett részt. A társaság vasárnap hajnalban a »Györgyeni tanyákra utazott, a hol őket *Milodánovits* ezredes várta s fogadta s egy kis reggeli után a komlótelepére vezette s ott a komlótermelés minden irányára kiterjesztve, az ültetést a komlótelep besztását, az oszlopok s drótvetétek felállítását, metszést, a komlószedést szóval az összes munkát részletesen meg magyarázta. Utána a komlószarítóba indult a társaság, a hol annak berendezését a maga egészében bemutatta s végül a »Magyar komló jövőjéről« a világ komló szükségletéről, a különféle államok sörtermeléséről a hallgatóság feszült érdeklődése mellett érdekes és pompás szakszerű előadást tartott.

A kirándulók akik *Gádor*, *Apatin*, *Szépliget*, *Szentfűlöp*, *Palánka*, *Regőce* és *Hódság* községekből vettek részt alátottak, hallottak — s a szerzett tapasztalataikkal nagyon meg voltak elégedve. *Léh* Ferenc szentfűlöpi kigazda, az egylet alelnöke az ebéd alatt *Milodánovits* ezredesnek az igazi magyaros és szíves fogadatlásáért, a minta telepe, szarítója bemutatásáért, a termesről tartott magyarázatáért a szakelődásért az egylet s kirándulók nevében hálás köszönetét fejezte ki, egyben kérte őt, hogy a jövőben is támogassa a kigazdákat, komlótermelőket, mert ez által a kigazdák a mai okszerű termelés mesterségét

alkalmuk van elsajátítani, ezáltal jobb módra fog szert tenni s ezáltal önálló s független lesz, ami viszont csak a nemzetgazdaságnak, drága hazánknak fog javára válni. Ha erős és független az ország millió kispapja — folytatja szóló — és nem egynehány nagybirtok akkor boldog lesz szeretett Magyarországnak.

Milodánovits ezredes *Léh* Ferenc a kis igénytelen, de kitűnő népszónok szavaira reflektálva, örömmel jelenti ki, hogy *O* tudását és szerzett tapasztalatait a komlótermelés terén kis gazda társaival kész mindenkor megosztani és azokat bármikor hozzáférhetővé tenni.

A kiránduló társaság tapasztalataival megdagodva a déli vonattal hazautazott, s ezen igen tanulságos kirándulásra sokáig fog visszaemlékezni, s remélhetőleg más alkalommal még többet fognak részt venni.

A kirándulók nevében az egyesület vezetője ezúton is hálás köszönetét fejezi ki *Milodánovits* Simon nyug. ezredes urnak, hogy a kirándulást lehetővé tette s telepén minden részletre kiterjedő magyarázatokkal szolgált; továbbá *Trischler Ferenc* urnak is a telepén tartott magyarázatai s kalauzolásáért.

A szabadban való tanítás.

Dr. *Danninger* Ádám, Zombor város tisztifőorvosa a tanítézetekhez a következő érdekes előterjesztést intézte:

Tekintetes iskolaszék!

Mindég igaz marad a régi rómaiak bölcs mondása, »mens sana in corpore sano«. Ép testben ép lélek lakik. S én úgy tapasztalom, hogy a jelenlegi ifjúság főleg a tanuló ifjúság vezető emberei is látva azt, hogy a tanuló sereg jelentékeny része vézna, gyatra gyermekekből áll elő, arra törekszenek, hogy ezen gyenge, testileg fejletlen tanulókat erősítsék, testedzést végeztetnek velök, hogy azután ép erős testben ép lélek is lakozhassék. Súlyt fektetnek főleg a testgyakorlatokra és mindenféle néven nevezendő sporttal iparkodnak a tanulók testi erejét szaporítani. Ugyanezt tették a régi spártaiak is, a kiknél az ifjúság nevelésében legfontosabb részt a testgyakorlat, a testedés képezte azzal a különbséggel, hogy ők a szabadban, a szabad levegőn végezték összes testgyakorlataikat. S nagyon helyesen!

Nagyon jól tudták ugyanis már ők is, hogy az ember nemcsak kitűnő táplálékból él, de jó levegőből is. Főleg szól ez a még fejlődésben levő szervezetre, a gyermekek és serdülő ifjúság szervezetére. S ha így, akkor nem fér kétség hozzá, hogy a mostani ifjúság nevelésénél és testedésénél is oda kell törekednünk, hogy az ugyszólván egész napra szóló tanórákat ne a romlott, bűzös levegővel telt 4 fal között üljük le, hanem ha lehetséges, ha t. i. az idő arra alkalmas, főleg szép meleg tavaszi és nyári napokon, a midőn a gyermekeknek a zárt, kicsi iskolahelyiségben úgy is fől az agyveleje a nagy hőségtől, tehát főleg ilyenkor a testgyakorlatokat, valamint a tanórákat is vagy legalább azok legnagyobb részét kint a szabadban, az iskolaudvarban vagy iskolakerületben, mint ahol tiszta, egészséges levegőt szívatnak, töltsék.

Hogy ez eleinte, amidőn még az iskolaudvarok erre berendezve nincsenek, némi nehézséget okoz, kissé körülményes és némi költséggel is jár, azt magam is beismernem. De elvégre is minden kezdet nehéz. Hogy azonban ezáltal a mai beteges, vézna, hogy ne mondjam korcsnemzedéknek utat és módot nyujtunk arra, hogy lassan lassan daliás csapáik erejével vetélkedhessenek és a vézna csemeték erős fákka nőhessenek, az is bizonyos.

Mint Zombor sz. kir. város tisztifőorvosa azon kérelemmel, illetve javaslattal járulok a tekintetes iskolaszék elé, hogy ezen eszmét, a szabadban való tanítást, amelyet tudommal külföldön már több helyen kultiválnak, megfontolni, illetve megszívlelni méltóztassék, mert hiszen saját gyermekeink egészségéről, testi és szellemi fejlődéséről van szó és ha eleinte nem is az összes zombori iskolákban, de ha a körülményekhez képest csak egyik vagy másik iskolában lesz lehetséges ezt keresztülvinni, úgy eleget tettünk lelkiismeretünknek és megfektettük az eszme alapkövét. Hovatovább pedig az eszme nagyobb testet fog ölteni és eljő az idő, amidőn a munkát és fáradságot nem kimélő tanítónak is meglesz a jutalma, mert az általa felnevelt nemzedék is a világhódító makedón-perzsa uralkodónak Nagy Sándornak szavaival elfogja mondhatni: »Atyámnak életemet, tanítómnak pedig azt köszönöm, hogy ez életet okosan, egészségben tudom magamnak megtartani!«.

H I R E K.

Nemzetünk vezére . . .

(Gróf Tisza Istvánhoz.)

Hazánk ég peremén ragyogó csillagként
Tündöklött mindenkor szent, nimbuszos neved
S most az ádáz harcok küzdelmes idején
Azt még csillogóbbá, ragyogóbbá tetted!
A nagy név nimbusza im harczba szólított,
Haszaszereteted tettekre hívott fel
És Te büszkén vetted fel a harczot
A hazádat duló, romboló elemmel.

Hazug dämagokok féktelen hordája
Tiporta le sárba a hon becsületét
Mindent szerte dulva mi szent és tiszta volt
Mind kajánul lesve csak rut önérdékét.
És harczolni kezdtél az elemek ellen,
A csatába vitted minden szent érzésed,
Bár tiszta szent célok vértje alatt küzdél
S mégis a kemény harc de sokszor megvérted.

De te emelt fővel küzdöttél előre,
Nem törődve a bűsz, a vad viharokkal
Rengeteg gátokkal, szédítő örvénygyel.
Mind megsemmisítéd aczélos karoddal,
Áthidaltad, letörted mind sorra,
Amiket mind maguk után hagytak
A romboló kornak gyászos vitézei . . .
Te áldó kezdeddel mind elsimitottad.

Üdvözölünk Téged nemzetünk Vezére,
Istentől kiküldött áldáshozó Szentünk!
Messiásként várta megváltó jöttödet
Megtépázott hazánk, sanyargatott népünk.
Ezer sebből vértet a hazának teste
Mikor megmentését a kezébe vetted
És egy ország népe, remény és kétség közt
Várta hogy bekötözd a vérző sebeket.

És Te bekötözéd sorra valahányat!
Uj élet fakadt ki a gyögyülés nyomán
Tele alkotással, honmentő eszmékkal
S ujjongott a haza egy jobb kor hajnalán.
Hőshöz illő módon harczoltál, küzdöttél
Míg az ellent teljesen legyőzted
Egy jobb kort teremtél hősiess munkáddal
A melyben ott ragyog dicső, nagy szellemed.

Nemzetünk Vezére, áldó Geniusza
Üdvözölünk Téged lelkes hozsannával!
Te csak küzdj hazánkért bátran, hősiessen,
Ha megszidalalmaznak, ha dobálnak sárral
Ha bűsz elleneid átkot is szólnak rád!
Egy szentet nem érhet a sár és szidalom,
Azok a rut átkok mind áldássá válnak
Mind babérrá válnak győzelmes utadon.

Ez csak acélozza, lelkesítse erőd
Csak törtess előre eszméid jegyében
Nem hathat el hozzád a kicsinyes ármány
Mind megtörnek azok a Te közeledben.
Kicsiny az a horda, amely ellened tör,
De Veled a Nemzet osztatlan bizalma
Ezren és millió áldják a te neved
Egy szebb, dicsőbb jövőt csak Általad várva.

Győzni fogsz, győznöd kell! Te vagy az Igazság,
Te vagy az ős Erő termő Geniusza,
Te vagy a Szeretet jószágos szelleme,
Hazánk jobb sorsának a vezércsillaga.
Hazug dämagokok kicsinyes lármája
Ne bántson az Téged, hangtalan vész az el
Mérges fegyvereik erőtlenné törnek meg
S mind porrá zuzódnak nemes vértedben.

Ne fájjon az a sár, az átok szidalom:
Elenyésző cseppek a babér tengerben,
A mit hazánk népe, egy nemzet hálája
Áldó kezekkel rak glóriás fejedre.
— Nemzetünk Vezére üdvözölünk Téged!
Legyen a biztatód nagy küzdelmeidben
A mi szeretetünk, hitünk bizodalomunk.
— Nemzetünk Vezére! Áldjon meg az Isten!
T. J.-né.

Kaleidoszkop.

Szigoru nevelés. Lewald Fanny írónő apja híres volt szigoráról. Erről különben leánya, Lewald Fanny, aki később mint írónő jó nevet szerzett magának, tud egy jó esetet, abból az időből, amikor körülbelül már huszadik életévét töltötte be. A fiatal írónő 1831-ben egy családi bálra volt hivatalos és éppen készülőben volt, hogy táncosával keresztül táncoljon a csilláros termén, amikor apjának egy szolgája azzal az üzenettel jött, hogy rögtön térjen vissza szülei házához. Sietve rohant vissza Fanny, abban a hiszenben, hogy otthon talán valami baleset történt. Mikor a fiatal nő lihegve belépett a szobába, édesapja nyugodtan egy félig nyitott ajtóra mutatott.

— Elfelejtetted az ajtót becsukni, mikor elmentél. Csukd most be és aztán menj vissza a bálba.

Drákói ítélet. Columbián történt ez az alábbi eset. Begbie Matthews törvénybíró elnökölt egy tárgyalásnál, amelyen egy ember azzal volt vádolva, hogy baltával agyonszujtotta ellenfelét. Dacára a súlyos bizonyítékoknak, az esküdtek nem bűnösnek mondták ki. Erre a bírő az esküdtek legnagyobb meglepetésére a következő beszédet mondta: »Tisztelt esküdtek urak! Ez az ítélet *Önök* hozták, nem én; de a szegény az *Önök* lelkiismeretét terheli. Menjenek uraim, nekem nincs több mondanivalóm.«

Akkor odafordult a vádlotthoz:
— Ön pedig szabad. Menjen és üssön egy pár esküdte agyon; megérdemlik!

A magyar égen.

A magyar égen zugva szálldogálnak
Szennyes, sötét, süvöltő madarak.
Árnyékuk már beválna éjszakának,
Olyan sűrű rajokban szállanak.
Szállanak mint a sáskahad.
S hová lecsapnak, gyász marad:
Falják, mint ez a buza levelét,
Nagy emberek nevét, becsületét.

Rágalomnak mondják, nevezik őket.
Rágalom! Óh átkozott fogalom!
Evvel tépazzák törpék az erőset,
S ellenük nincs mentség, nincs oltalom.
Járvány dúl, mely erőt veszen
Az egész magyar nemzetet:
Rágalmazunk, ütünk, veszekesünk.
Dicső! Hiszen más gondunk nincs nekünk.

Veszekesünk! A szörnyű turáni átok
Nem tűnt egünkről el mint üstökös;
Mohács óta állócsillag. Megállott.
S haladásunkban gátol, megkötöz.
Pedig lábunkon nem csörög
Bilincs, s nyakunkon nincs török.
A csárdában magunk vagyunk legény,
S tépázunk a magunk becsületén.

Ez alatt a világ halad előre.
A nagy világon minden boldogul:
Uj államok, uj nemzetek kelőbe,
De mi csak marjuk egymást álnokul.
Benyel egyszer mint tengerár
Nem az orosz; német se már:
Önön hibánk, csökönyös nagy dacunk.
Mi önmagunk gyilkosai vagyunk.

Ki tudja, az ég gyász-felhőruhába
— Sűrűn omló esőkönnyek között —
Aransujtásos, napderűs ruhája
Helyett nem-e miattunk öltöztöt?!

Talán azért sír szüntelen,
Mert átok ül e nemzetén,
Fél, hogy kit ő ide örökre tett,
Nem éri meg a másfél ezredett.

Kovács Antal.

A közoktatásügyi miniszter köszönete.
A vall. és közokt. min. *Zichy* Béla gróf főrendiházi tag, nagybirtokos, budapesti lakosnak a *Zichy* Nep. János gróf és neje szül. báró *Kray* Irma-féle *topolyai* leányiskola és ovoidaalapítvány életbeléptetéseért köszönetét nyilvánította.

A zombori törvényszéknél működő dr. Benedek Ernő joggyakornokot az igazságügy-miniszter jegyzővé nevezte ki.

Csöd Ujvidéken. Heksch nővérek *ujvidéki* cég ellen elrendelték a csődöt. Tömeggondnokká dr. *Zavisics* Milorád ottani ügyvédet neveztek ki.

Házasságok. *Rittinger* Rezső főispáni titkár eljegyezte *Kaich* Erzsikét Nemesmiliticsen.

Horovitz Tibor zentai mérnök eljegyezte *Eckstein* Boriskát Lugoson.

Mentzer Nándor csurogi fakereskedő eljegyezte *Herzog* Nellit, *Herzog* Gyula csurogi vendéglős leányát.

Kárász János budapesti főlisztviselő, bácsmegyei földink eljegyezte *Ivkovits* Melánia budapesti tanítónőt.

Haller Ádám eljegyezte *Weigert* Évát.

Blám László ujvidéki könyvelő a napokban tartotta esküvőjét *Hirschol* Adállal Csurogon.

Müller Soma Aradról eljegyezte *Deutsch* Szidit Zentán.

Jegyespárak figyelmébe ajánljuk *Hoffmann Mihály* özvegye 40 év óta fenálló butorgyárát Szabadkán.

Bunge Gusztávot bázeli egyetemi tanárt, a kiváló természettudóst, az alkoholkérdésnek Európában egyik legkiválóbb tudósát születése hetvenedik évfordulója alkalmából alkoholelleses nagyarányú tevékenységeért — mit levelezőnk írja — Ujverbáson az absztinens egylet megünneplelte a következő műsorral: 1. *Bunge* Gusztáv élete, és működése, szabad előadás, tartotta *Szevera* János főg. tanár. A jeles pedagógus mély tanulmányra valló tájékozottsággal és lelkesedéssel domborította ki Bunge érdemeit. 2. Esmé nyűnk, írta *Antalfy* Endre, szavalt *Fischer* Leó 3. Az első pálinkafőző, felolvasás *Tolstoj* Leó gróf tollából, előadta *Scheer* Henrik. Az ünnep március 25-én a főgimnáziumban folyt le.

A Bácsmegyei H. É. vasut igazgató ságába Zenta város közgyűlése *Szárich* Géza polgármestert küldte ki.

Fizetéképtelen vaskereskedő. *Trebtsch* Jakab óbecsei vaskereskedő már jödeje fizetési zavarokkal küzd. Most értesítette hitelezőit, hogy fizetésbeli kötelezettségének nem tehet eleget. Egyeszségre törekszik.

Művészhangverseny Palánkán. Palánkán az ur. Caszinóban április 16-án művészhangverseny lesz, melynek ez a műsora: — 1.) *Beethoven*: Adagio, *Siklós*: III. Romanze, *Goldmark*: *Strumicht*. Zongorán előadja *Klein Flórika*. — 2.) *Vieuxtemps*: Air varié, *Burmester*: Traum. Hege-dün előadja *Klein Károly*. — 3.) *Schubert*: Der Neugierige, *Thomas*: Mignon. (Aria) *Wagner* Walkür (Winterstürme.) *Enekl* Kovács Károly. — 4.) *Mendelsohn*: Lied ohne Worte. *Cserny*: Etude. Előadja *Klein Flórika*. — 5.) *P. Marline Kreisler*: Andantino, *Goetz*: Scherzo und Romanze. Előadja *Klein Károly*. — 6.) *Schubert*: Frühlingsdlaube, *Puccini*: Nyugat leánya, *Schubert*: Ungeduld. *Enekl* Kovács Károly. — 7.) *Copin*: Walzer. Előadja *Klein Flórika*. — 8.) *Rubinstein*: Asra, *R. Franz*: Im Herbst, *Leoncavillo*: Bajazzo. *Enekl* Kovács Károly.

Halálozások. *Lichteneckert* András az egész megyében hirneves vendéglős, szabadkai városi képviselő a napokban 70 éves korában meghalt. Becsületes munkássága, derék ember volt, kit mindenki szeretett és becsült.

Wollheimer József topolyai bórkereskedő a napokban 35 éves korában meghalt.

Özv. *Bellán* Mihályné Ujvidéken meghalt.

Porovits Boskó ny. bácsföldvári jegyző e hó 27-én Zagrásban, egy elmeegógyintézetben meghalt. Az elhunyt egyidőben szenzációs események középpontjában állott.

A zentai tanítói járáskör látogatott ülést tartott f. hó 25-én *Forray* Ferenc áll. isk. igazgató elnökölte alatt. Az ülésen *Szupits* Károly tanító a rajztanításról, *Forray* János tanító a fogalmazásról tartott értekezést, melyet a jelenvoltak érdeklődéssel hallgattak. Az ülést tisztújítással zárták be, amelyen elnökké *Forray* Ferenc áll. isk. igazgató, jegyzővé *Pintér* Mihály, pénztárossá *Mezei* Mihály, ellenőrré *Fodor* János, áll. isk. tanítók, könyvtárossá *Malisza* Ignác, alelnökké előbb *Buja* Lajos, majd lemondása után *Szupits* Károly igazgatók választották meg.

Festőművészeti tanfolyam Topolyán. *Pechán* József jónéü festőművész Topolyán festőművészeti tanfolyamot nyit, mely 3 hónapig tart. A tandíj havi 30 kor. A tanfolyamot azonban — mint levelezőnk írja — csak akkor nyitja meg, ha legalább huszan jelentkezőnek.

Iparostanonciskola Pacséron. Pacsér község képviselőtestülete — mint levelezőnk írja — határozatilag kimondotta, hogy az 1914-915. tanévtől kezdődőleg iparostanonc iskolát szervez. Egyben megválasztotta az iparostanonc iskolai felügyelőbizottságot. Felügy. biz. tagjai lettek: *Arany* Gusztáv ref. lelkész, *Bárany* Gyula r. k. plebános, *Hajdu* Zsigmond áll. isk. igazgató, *Weiszberger* Fülöp kereskedő, *Kiss* Károly szabó, *Ónodi* Sándor mészáros, *Simon* Sándor cipész és *Tatity* Vászó gazdálkodó.

Iskolalátogatás Pacséron. *Pethő* János kir. s. tanfelügyelő március 26—28 napján — mint levelezőnk írja meglátogatta a pacséri állami iskolát, a gör. keleti szerb iskolát és a róm. kath. iskolát, továbbá a községi óvodát tizenegy tanteremben. A tapasztaltak fölött, legnagyobb foku meglepedését fejezte ki. Azonkívül a községi előjárósághoz intézet szép beszéd kíséretében átvette az ujonnan szervezett állami iskolát, a kir. kincstár tulajdonába. Iskolalátogatás végével az állami tanítótestület az őszinte tanítóbarát tanfelügyelő és a tanítószög érdekeit mindenkor szíven viselő gondnoksági elnök — *Arany* Gusztáv — tiszteletére bankettet rendezett, mely jó hangulatban a késő esti órákban ért véget. Több szép felkészítő hangzott el. *Hajdu* Zsigmond igavtató *Pethő* tanfelügyelőre, *Kincses* Sándor áll. tanító *Arany* Gusztávra, *Pethő* tanfelügyelő a hivatása magaslatán álló pacséri tanítótestületre, *Czibor* János áll. tanító *Arany* Gusztáv gondnoksági elnökre, mint a tanítói érdekek hű támogatójára mondott felkészítőit. Igazán kívánatos lenne, ha az ország sok községi dicsekedhetne tanügybarát gondnoksági és iskolaszéki elnökökkel és sok megye így hivatásos tanfelügyelővel.

Lemondott községi tisztviselő. *Urzó* Antal, nyug. állami végrehajtó, *temerini* községi irnok állásáról lemondott. Helyébe — mint levelezőnk írja — *Székely* István kerényi lakost helyettesítették.

Irnokválasztás Ókén. Ókén a múlt héten az eddigi helyettes *Gyurits* Sándort egyhangulag községi irnokká megválasztották.

Az ujvidéki munkásgymnasiumnak 300 kor. segélyt szavazott meg a város közgyűlése.

Petőfi estély Zomborban. A Bácsmegyei Irodalmi Társaság e hó 19-én, vasárnap *Petőfi* estélyt rendez, melyen dr. *Ferenczi* Zoltán, a Tudományos Egyetem könyvtárának igazgatója, a kitűnő író előadást tart *Petőfiről*. Dr. *Kohlmann* Dezső főgymn. tanár is erőt a témáról fog értekezni. Lessz továbbá — mint velünk közlik — szavalat és melodráma.

Megjutalmazott gazdasági cseléd. A földművelésügyi m. kir. miniszter nemrég *Petri* Keresztély, *ujsovői* gazdasági cselédet, aki egyhuzamban 42 évi szolgálja a *Brücker*-családot, 100 korona készpénzzel jutalmazta meg és díszoklevéllel tüntette ki. Az aranyban küldött 100 koronát és a díszoklevelet — mint levelezőnk írja — a múlt szerdán adta át a kitüntetettnek az ujvidéki fősolgabírói hivatal kiküldött tagja *Fischer* Sándor, tb. solgabíró. Az átadásnál jelen volt a községi képviselőtestület és a község apraja nagyja. A miniszter küldeményét szép szavak kíséretében adta át a solgabíró az agg férfiaknak, aki a meghatottságtól sírva fakadt, ősz gazdjával együtt. A községhezán lefolyt ünnepély után a gazda lakomát adott az ünnepelt és családja tiszteletére.

Betörés Ujvidéken. *Rosenberger* Ilona, az ujvidéki sétátéren levő dohánycsúszó-bodéjába — mint levelezőnk írja — március hó 26-án éjjel ismeretlen tettesek betörték és nagyobb mennyiségű dohány és szivart elloptak.

A bajai kereskedő ifjak evgylete április 4-én este 8 1/2 órakor, a »Nemzeti szálloda« termeiben betegsegélyző alapja javára hangversenyt és táncmulatságot rendez, a következő műsorral: 1. Főiskolai énekkar, a) *Bürger*. Jelige. b) Régi melódia. c) Orosz gályarabok éneke, »Sibiria« című operából. 2. Kürt Quartett, előadja 4 operaházi kürtös. 3. Dr. *Monaszerly* Sándor, a) *Prologus* »Bajazzók«-ból. b) Dal az est hajnal csillaghoz, »Tannhäuser«-ből. Zongorán kíséri: Dr. *Kun* Armin. 4. Főiskolai énekkar, *Goldmark*, *Meeresstille*, 4 kürt kísérettel. 5. *Revere*, az »Operaház« hárfaművésze. 6. Alba nevis felolvasása. 7. Főiskolai énekkar. »Kol Nidre«, *Makai* Emil verseire. Tenorszólót énekl. *Ruwinsky* Rafael, operanékes 8 *Göndör* Arnold orvosszigorló. Dalok. 9 Főiskolai énekkar. A. Adams. »Bajtárs induló.« Az estély védnökei *Vojnits* István báró, *Purgly* Sándor főispán és *Hegedűs* Aladár dr. polgármester.

Uj plébános. A »Bácsmegye« már hetekkel ezelőtt jelezte, hogy a szabadka—tompai plébánosi állást *Mészáros* Béla szabadkai káplánnal töltik be. Szabadka város közgyűlése hétfőn 159 szavazattal *Mészáros*-t választotta meg. A másik jelölt 1 szavazatot kapott. Az új plébános igen képzett és ágilis férfiú, aki nemcsak egyházi téren, hanem a közélet egyéb helyein is nagyszerű tevékenységet fejtett ki.

Zombor város nyomtatványszállítással évek óta *Oblát* Károly zombori nyomdászt bízta meg. *Oblát* a szállítást oly pontosan és gondosan teljesítette, hogy a város pályázat mellőzésével a vele kötött szerződést meghosszabította.

A zombori sportegylet 20,000 korona általános segélyt és külön 500 kor. támogatást erre az évre kért a várostól. A közgyűlés mindkét kérelmet elutasította.

A palánkai Tisztviselő Otthon folyó évi március hó 26-án, csütörtökön este rendezett ismét — mint levelezőnk írja — egy felolvasó-estélyt, amelyen *Achs* Izor polgári iskolai tanár olvasta fel *Szeghi* Lajos kir. járásbírónak »A nőemancipációról Magyarországon« című értekezését, mely köztetszésben részesült.

A szerb daltársulatok országos szövetsége Zomborban nagy dalversenyt rendez. Erre a célra Zombor város 1000 koronát juttatott a szövetségnek.

A csecsemő elválasztása gyakran igen sok nehézséggel jár és éppen ezért az anyának melegen ajánlható, hogy kis gyermekének az elválasztás kezdetén szopóüvegben naponta egyszer, csak is vízzel felforraltva, egy kis Nestlélisztet nyújtson. Lassanként aztán két, három sőt több ily étkezést is adhat, mire az elválasztás minden nehézség nélkül megtörténik, a gyermek szépen fejlődik és gyönyörűen gyarapszik. *Próbadozokat* díjtalanul küld a *Henri Nestlé* cég, Wien, I, Biberstrasse 161 P.

A zombori városi könyvtár segélyezése Zombor város közgyűlése a városi könyvtár segélyét évi 600 koronára emelte föl.

Az ókéri új község háza. Ókér község előjárósága a *Vadász* Pál szabadkai építész tervei szerint építendő község háza építésére március 28-án tartotta meg a versenyfegyverlet, amelyen a következő cégek tettek ajánlatot valamennyi munkarendre: *Gentics* Alajos (Szabadka) 108108/77 *Schneider* Ádám (Ujverbász) 103.278 01, *Kunz* Károly (Ujverbász) 101.109 49, *Schmidt* Fülöp (Ujverbász) 98.831 53, *Bernhardt* Károly (Zombor) 92.689 97, ifj. *Hermann* Miklós és *Tárza* (Torzsa) 91.552 13 koronával; a szobrász munkára: *Kellert* Albert (Szabadka) 1930, *Rádnai* Kálmán és *Tárza* (Budapest) 1647 44, *Naschitz* Béla (Szabadka) 1399 koronával; a tetőfedő munkára: özv. *Eisler* Manóné és fia (Szabadka) 4932 65, *Dohány* József (Szabadka) 4387 42, *Hatschek* Lajos (Budapest) 6036 80, *Magy*. *Asbestit* palagyár rt. (Jánosháza) 4147 17, *Dohány* István (Szabadka) 4682 20, *Ferrenit* asbestpalagyár rt. (Nyitra) 4564 40, *Ujlaki* téglá és mészégető rt. 5079 75, *Keresztély* Pál (Ujvidék) 5889 56 K-val; a szobafestő munkára: *Frank* Mihály (Szeged) 2073 28 *Stern* Zsigmond (Szabadka) 2004, *Benke* Dániel 2750, *Hodoványi* A. és *Tárza* (Ujvidék) 2910 K. a vízvezetési munkára: *Weisz* János (Szabadka) 2312 90, *Ivánovits* Ferenc (Ujvidék) 2200, *Spirta* József (Ujvidek) 2873 20 koronával. Az ajánlatokat átszámítják.

Gondnokság alatt. *Turner* Jababné zombori lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezték.

A szabadkai tüzérlaktanya ügyében *Biró* Károly polgármester a hétfői közgyűlésen kijelentette, hogy mindent elkövet, hogy az építkezésnél előnyöket biztosítsa a városnak és ez sikerült is, mert kieszközölte, hogy a hadügyi kormány a 6 százalékos megtérítés helyett 8 százalékot fizessen, hogy a gyakorló terekért 18000 korona hasznóbért adjon, s így a megtérítés összegét minimális évi 128000 koronában állapította meg. A pénzügyi viszonyok ha nem is tennék lehetővé a legkedvezőbb kölcsön megkötését, amire azonban kilátás van, a háziéred által biztosított előnyök oly nagyok, s Szabadka iparosságának annyira kell munkát biztosítani, hogy ezen körülmények még némi áldozatokat is követelnek. Sürgős az építkezés azért is, mert a hadügyminiszter már a jövő évben be akarja vonultatni az ezredet a szabadkai kaszányába.

Modern Fényképezés című könyv. úgy a kezdő, mint haladó amatőröknek kitűnő tanácsadó, receptkönyv stb. melyben a legújabb eljárások a művészi amatőr képek előállításához bennfoglaltatnak lakónikus rövidséggel. A könyv végén perforált vignetták vannak az összes oldalak felírásával. (Előhívó, fixizáló stb.) Ára K. 1-80 Megrendelhető csak a szerzőnél *Leopold* Cornél, Budapest VII., Erzsébet körút 41. ki azt utánvéttel, illetve a pénz előzetes beküldése mellett küldi.

Vajda János válogatott költeményei. Vajda Jánosra ma többet hivatkoznak, mint valaha, mind többen s mind nagyobb érdeklődéssel olvassák. Aktuális szükségletet elégít ki tehát a Magyar Könyvtárnak, *Radó* Antal kitűnő vállalatának az a legújabb füzet, amely Vajda János költeményeinek válogatott gyűjteményét adja, azokat a verseit, melyek egyéniségére, költői természetére a legfontosabbak és legjellemzőbbek. A verseket *Császár* Ernő válogatta össze és ő irt hozzá kitűnő előszót is, melyben röviden összefoglalja Vajda életének és költészetének ismertetését. A füzetet a *Lampel* R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki: ára 30 fillér.

Öngyilkos fogtechnikus. Dr. *Deák Imre*, újvidéki fogorvos fiatal fogtechnikusa *Gayer Károly* — mint levelezőnk írja — vasárnap este 10 óra tájban a Bruder-féle kocsmában, egy kis szíverősítő elfogyasztása után, melbe lőtte magát. A súlyosan megsebesült ifjút a kórházba szállították. Tettét szerelmi bánat idézte elő. Ha komplikációk nem állanak be, testi és lelki sebéit hamarosan kiheveri; az utóbbit talán gyorsabban mint az előbbi.

A kutba esett. A részeg ember az anyalok kőtenyébe esik — tartja a néphit. Bezzeg *Lichter Alajos*, újvidéki (Szt. István utca 10.) ácssegéd március 27-én ennek a mondásnak nem mindenik esetében való igazságát tapasztalta nagy keservesen. Mert hát — mint levelezőnk írja — ő részeg fővel ez egyszer a nyitott kutba esett, ahonnan ordítására a házbellek mentették ki. A hideg, akaratlan fürdőkívül és hatalmas náthán kívül más baja nem esett, no meg szokása ellenére ki is józanodott.

Eltörte a lábát. *Soket Gábor*, újvidéki máv. ellenőr péntek éjjel a vasúti síneken megboltolt és oly szerencsétlenül bukott a földre, hogy bal lábát eltörte. Mentőkocsin a városi kórházba szállították.

KÖZGAZDASÁG.

A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete elnöke ezidén újból, egyhangulag gróf *Telek József*-né, gróf *Telek Bácsalmási* nagybirtokos, v. b. t. t. nejét választották meg.

Országos ebkiállítás Budapest. Az Országos Magyar ebtenyésztő Egyesület, miként minden évben, úgy a folyó évben is, még pedig május hó 23-án és 24-én rendezi országos ebkiállítását a Tattersall fedett csarnokában. Ezen kiállítással kapcsolatban műkötörök versenyt is rendez fexterrierek részére. A kiállításra minden fajtájú eb nevezhető. Részletes kiállítási programok ék nevezési iver előkészítés alatt allanak és az érdeklődőknek előkészülésük után nyomban szüküldenek. Felvilágosítással készséggel szolgál az egyesületi titkár, *Ilosvai Lajos Károly*, Budafok.

A Torontál Bácsi Halászat Társulat Pálffy Dezső elnöklésével Óbecsén tartotta rendez évi közgyűlését. A bemutatott érdekeltségi kimutatás elfogadása után az indítványokra térve át, a Ferenc csatorna melletti gyárak szennyvíz-főtőzése tárgyában elhatározták, hogy a csatornatársulatot a megállapított káros állapotokról értesítik, illetőleg a továbbfertőzés megállítására az anyagi felelősség terhe mellett sürgősen fölkéri, mert különben halászatukat veszedelem fenyegeti.

Lépfene. Szilberekén és Óbecsén jelenteg lépfenejárvány pusztit.

Bőrbetegség. Mohol, Sztapár, Monostorszeg községekben az állatos közt bőrbetegség járványt állapítottak meg.

Szólészeti tanulmányut Ausztriába. A tanulmányut előkészítő bizottsága f. hó 20-án ülést tartott, melyen *Drucker Jenő* bemutatta a tanulmányut részletes tervezetét, melyhez a bizottság hozzájárult olyformán, hogy az ut időtartama 12 napról 14 napra terjesztessék ki. A kirándulás idejére nézve augusztus első fele állapították meg. A kiránduláson résztvevők száma pedig 40-re lett korlátozva. A kiránduláson kellő időben jelentkező nemtagok is vehetnek részt, ezek azonban jelentkezéskor előzetes költségek címén 5 korona díjat tartoznak fizetni. Jelentkezés határideje folyó évi június hó 15.

A jánoshalmi vásár. Jánoshalmán ezidén az országos vásár a husvétü ünnepekre való tekintetből nem április 12-én, hanem 13-án, kedden lesz.

Kétszáz korona bérösszeg 1 hold földért. *Silics Miklós* újvidéki lakos a várostól 5 hold földet vett bérebe komlótermelés céljára. Holdanként kétszáz korona bért fizet. Ez se mindennapi bérösszeg.

Az ófutaki orsz. vásárt március 29-én tartották meg. A rossz idő folytán a vásár sokat veszített megszokott élénkségéből. Az állatfölhajtás is — mint levelezőnk írja — gyöngé volt.

Szerkesztői üzenetek.

V. K., Zombor. Hétfőn postára tettük. Több nem volt.

H. J., Polg. Casino, Zombor. Hétfőn postára tettük.

H. B., Topolya. Tessék csak nyugodtan *Mühle Árpád*-hoz (Temesvár) fordulni. Van olyan megbízható, mint bármely budapesti magkereskedő.

K. L., Pacsér. Kedden elküldték önnek.
T. J-né, Turja. Sorra kerülnek. A karácsonyra nem emlékszünk. A leveleket fölösleges »ajánlva« küldeni.

Levelező, Újvidék. Ha aktuális lesz, meg fogjuk írni. B-nek hétfőn Zomborba küldtük a jelzett dolgokat.

—hg—, Baja. Nem adhatjuk le. Furesa volna, ha mi olyan fölfogást vallanánk és olyan törekvést támogatnánk, melynek az a visszatetsző tendenciája, hogy a felelős szerkesztőt meg akarják akadályozni abban, hogy *saját lapjában* testületekről és egyesekről szabadon nyilváníthassa véleményét. Dr. N. nem szolgált rá ilyen támadásra.

F. A., Temerin. Csak azokról adhatunk hírt, melyeket velünk közölnek.

S. K., Zombor. Most Raguzában van. E hó 10-én Budapesten lesz; akkor említést teszünk a dologról.

Sz. P., Mélykut. Már hónapokkal ezelőtt teljesen elintézték.

K. B-t. Időelőtti közlés lenne. De nem is halad helyes nyomokon.

Cs. B., Baja. Nagyon szívesen vesszük.

»Erdő szélén« Nem közölhetjük.

G. J., Palánka. Híreket is kérünk; még pedig minél többet.

Sch. L., Csávoly. Ugy van, amint ön írja. Tévedésből intéztük önhöz. Másnak szölt.

P. L., Temerin. Kérését teljesítettük. De kissé különös, hogy ön 3 év után írta ezt nekünk.

Dr. M. J., Zombor. Elkésve küldte.

NYILT-TÉR.

Nyilatkozat.

Szenvedő embertársaim iránt táplált részvételjes szeretetemből kifolyólag közlésteszem, hogy *dr. Bernárd József* orvos úr (lakik: *Temesvárott* II. ker. Főutca 4 sz.) engem tíz éven át mind sürűbben kinzó epekőveimről lsten sugalta specialis enyhe gyógymódjával megszabadított, miert örökös halamat nyilvánosan is kifejezni szoros kötelességemnek tartom.

Katymár, 1914. március 27-én.

Gärtner Sándor
plébános.

MAGVAKAT

tavaszi elvetésre ismert kifogástalan minőségben szállit

Mühle Árpád

kertészeti és magtermelési telepe

Temesvár

— Alapított 1875. —

Dus ábrákkal ellátott főárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

10-2

Legközelebb megnyilik!

Bluz- és Pongyola-Modellház

KRON KÁROLY FIA főközülete
Újvidék, Kossuth Lajos-u. 43.
régí gimnázium-épület (Örmény-u. sarkán.)

BIKA,

elsőrendü szimentháli faj eladó.

Krisztmann János

Körtés, u. p. Gádor.

Bernhárdi (Szent Bernáthegyi) kutya,

5 hónapos, gyönyörű példány, nem faji származásának igazolásával

eladó. :-

A kutya *Latinovits Margit* ur-hölgy tulajdona. — Bővebb felvilágosítást nyujt *Pető Lajos*, a »Bácsmegeye« szerkesztője, Budapest, Terézkörut 2. szám. :-

Nemzeti szálloda Bácsalmás

Bérlők: **Hupfer Testvérek.**

A felsőbácska legjobban látogatott szállodája. — Olcsó árak. — Gondos kiszolgálás. — Étterem és kávéház.

Eladó fűszerüzlet.

Adán (Zenta mellett) egy 60 év óta fennálló 50—60 ezer koronát jövedelmező fűszerüzlet, italméressel, dohányengedéllyel és házzal együtt — haláleset miatt — eladó. 3—1

Átvételhez 8—10,000 korona elegendő.

Cim: **HERCZL DÁVID, Ada.**

A fogak szépsége az ember disze

Dr. LORAND utóda BOELKE

fogorvosi és technikai művészete

UJVIDÉK

Kossuth Lajos-u. 37. I.

ajánlja a legdivatosabb kellékekkel felszerelt műtermét.

Nem kiveendő foghelyettesítés u. m. arany, platina és porcellán foghidak, német, svájci és amerikai minta szerint.

— Arany, platina és porcellán koronák.

— Teljesen fájdalomnélküli fogdolgozatok. — Arany, porcellán, zománcz, amalgam stb. tömések. — *Kautschuk*

—: légnymásu fogsorok! :—:

Minden egyes munkáért több évi felelősség.

24 évi szakbeli működés szavatol a

— kifogástalan kivitelért. — 13—1

Szilbács község előljáróságától.

441. 1914.

Pályázati hirdetés.

Szilbács község előljárósága elhalálozás folytán üresedésbe jött községi

szülésznői állásra

pályázatot hirdet f. évi április hó 20-iki határidővel, kérvények szabályszerűen felszerelve fenti határidővel Szilbács község előljáróságánál nyujtandók be.

Javadalmazása: utólagos negyedévi részletekben 240 korona készpénzfizetés s szabályrendeletig megállapított látogatási díjak.

Szilbács, 1914. március 26-án.

Zarándy Zoltán
jegyző.

Iszákov Száva
2—1 biró.

Alkalmi bútorvétel Baján!

Hálószobák:

Massiv bükkfa hálószoba teljesen felszerelve	220 Kor.
Diófa hálószoba teljesen felszerelve	195 »
Ugyanaz jobb minőségben teljesen felszerelve	230 »
Fényezett mahagoni, javor, kőris és cseresznye hálószobák 3 szárnyas toalettal	520 »
Tele hálószobák minden színben és fanemben, fantasztikus toalettal	650 korona és feljebb.

Szekerények:

Massiv bükkfaszekerény	54 Kor.
Diófaszekerény	38 »
Előszobaszekerény 3 ajtós masszív bükkfából tükrökkel, fogással, ernyőtartóval felszerelve	95 »
Előszobaszekerény patent szennyes szekrényvel	56 »

Ebédlők:

Diófa ebédlő, asztallal, székekkel, divánnal telj. felsz.	195 Kor.
Palysander	550 »
Ugyanaz mindenféle tölgy színben	550 »

Különfélék:

Ebédőasztal patent kihúzható betéttal	32 Kor.
Fordítóasztal políttos	24 »
Fiókosasztal	16 »
Amerikai íróasztal redőnyös legnagyobb méret legfinomabb kivitel	190 »
Hajlított tömörfaszék oldalkötéssel	4 »
Hajlított tömörfaszék oldalkötés nélkül	3 1/2 »
Valódi Thonet székek minden faconban	5 »
Valódi kézfestmények modern kerettel	8 »
Cimbalom Magyarországi gyártmány pedálos 9 számú facon, fényezett mahagoni teljesen felszerelve árjegyzéki gyári ára 360 kor. most	240 »

Uriszobák:

1 könyvszekerény, 1 angol íróasztal, 1 iróftel, 1 őrásztal, mahagoni palysander és mindenféle tölgy színben hozzá 1 kanapé és 2 fotel legfinomabb kárpitos munka, minden teljesen felszerelve 7 drb. összesen	540 Kor.
Ugyanaz masszív tömör bükkfából egyszerűbb kivitelben összesen	290 »

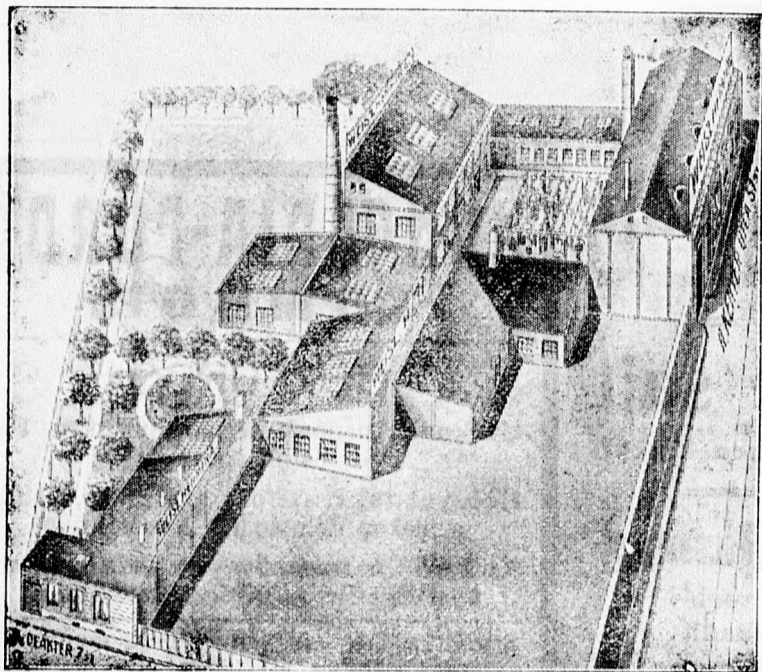
Ágyak:

Massiv bükkfa	28 Kor.
Diófaágy	34 »
Massiv Thonetágy	38 »

2-411

Hat darab kitűnő zongora és pianinó, a világhírű Stingl és Hoffmann & Czerny féle gyártmányok 440 koronától 840 koronáig darabja azaz 45 perccel olcsóbb mint a gyárban

HAAS MIKSA, bútoráruháza **BAJA,** Városház-tér. (Gabonapiac.) Telefonszám **143.**

WEISZ HERMINA

ezelőtt SZÉVIN KÁROLY
Alapítva 1830. — Telefon 124.
ruhofestő- és vegytisztító-gyára

UJVIDÉK,

II. KENYÉR-UTCA 51. SZ.

Fest és vegyileg tisztít férfi-, női- és gyermekruhákat, egyenruhát, csipkét, himzést, stlór, függönyöket, napernyőket, keztyűket, stb.

Legolcsóbb árak. Elismert jó munka.

Postán érkező megbízások lelkiismeretes elintézésére kiváló gondot fordítok.

Eladó szőlőkarók

20.000 darab gömbölyű, 2 méter hosszú, borovi **szőlőkaró**, 60 koronáért ezrenként nálam kapható

Weiszberger Pista

Pacsér (Bácsmegeye.)

4-4

A hódásági járás főszolgabirájától.

1883. szám. kig. 1914.

Pályázati hirdetmény.

Bácsordas községben nyugdíjazás folytán a községi

végrehajtói állás

megüresedett. Az állás évi 720 kor. fizetéssel van egybekötve, mely összeg havonkénti előleges részletekben fizetetik ki.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt, születési bizonylattal is ellátott kérvényüket hozzám folyó évi **április hó 10-ig** annál is inkább terjesszék be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

Német nyelv ismerete megkívántatik.

Hódáság, 1914. március 20.

Szemző Károly

2-2

főszolgabiró.

Az egész vármegye tudja már,

hogy

Soós Károly

artézi fürdője

Óbecsén

az egészségesnek és a betegnek egyaránt kincset ér.

Üdit, frissit, erősít! Az elpetyhüdt testben az elsőfürdés után friss vér kering.

Gőz- és kádfürdők. Tiszta, csinos, új berendezés.

Kedvezményes jegyek! A legjobb időbeosztás

„Otthon“-szálloda Ada

tulajdonos: **Nagy Gergely.**

Igen látogatott hely, legújabb modern berendezéssel.

Kényelmes **szobák**; jó és olcsó **étkezés**; gondos kiszolgálás.

1404. sz. kig./1914.

Pályázati hirdetmény.

Sajkásszentiván községében elhalálozás folytán megüresedett

I. s. jegyzői

s előléptetés esetén megüresedendő

II. s. jegyzői

állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mind azokat kik ezen állásokra pályázni óhajtanak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket f. é. **április hó 20. d. u. 5 óráig** hivatalomnál annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Az I. segéd jegyzői állás évi javadalmazása 1200 kor. készpénz fizetés 200 kor. lakbér és két öl kemény tűzifa lakásra szállítva.

A II. segéd jegyzői állás évi javadalmazása 1200 kor. készpénz fizetés és 300 kor. lakbér.

Titel, 1914. évi március hó 19-én.

Szemző János

2-2

főszolgabiró.

Billiárdasztalok

modernekek, újak és használtak, valamint fordíthatók. **Zeneautomaták, tivolijátékok, sorapanalok és Wertheimcassák jutányosan részletfizetésre** is kaphatók. Kivánatra árjegyzék!

Schmidt János

52-4

Bácsfeketehegy, (Telefon sz. 9)

1890/1914.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye topolyai járásába tartozó 5052 lelket számláló **Pacsér** nagyközségben lemondás folytán üresedésbe jött

községi orvosi állásra

pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása az 1908. évi XXXVIII. t. cz. alapján 1600 korona törzsfizetés, négyszer 5 évenként esedékes 200 korona körpótlék, lakáspénz szabályrendelet alapján 550 korona, ugyancsak a szabályrendelet alapján látogatási, halottkémlési díjak és fuvarátalány.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. cz. 7. §-a értelmében felszerelendő kérvényüket hozzám folyó évi **április hó 15.** napjáig nyujtsák be.

A választás kitűzése iránt utólag fogok intézkedni.

Topolya, 1914. évi március hó 17-én.

Dr. Fratricsevits István

2-2

főszolgabiró.

HIVATALOS

bélyegzőket pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körut 17. sz.

A Bácsmegyei Gazdaszövetség székhelye.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

WEISZ LEÓ hitelügyi irodája
Szabadka.

Közvetíték pénzkölcsönt

ház és földbirtokokra,
tisztviselők fizetésére,
örökségekre és haszonélvezetekre.

Tisztviselők kölcsöneit konvertálom.

Házak vételét és eladását közvetítem.

Házasságokat közvetítek

Személyesen eljövök.

Hoffman Mihály Özvegye

== lakásberendezési vállalata ==
SZABADKÁN.

Olcsó áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

TRAPPISTA sajt

apró kerekben, legfinomabb minőségben
== kilója 2.60 fillér. ==

EMENTHALI sajt

szép és jóízű, Gádor községben készült
== kilója 2.20 fillér. ==

Márián Györgynél Gádor (Bácsmege)

A 4 kilót meghaladó rendelések ugyanezen árban postadíjmentesen küldetnek.

Friss teavaj és tyúktojás

legolesőbban itt kapható.

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

GÖZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: szerdán egész nap, hétfőn, pénteken délután fél 2 órától 6-ig.

Kitünő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

„Bácsmegeye“

Lapvezér:

borsodi és katymári

Latinovits Pál,

ny. főispán, orsz. képviselő.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A „Bácsmegeye“ a 850.000 lakost számláló Bács-Bodrog megyének **legelterjedtebb** lapja. Mindenütt található, ahol a megyei közügyekért érdeklődnek.

A „Bácsmegeye“ a legalkalmasabb hirdetési organum, mert a vevőközönség olvassa s így a hirdetés eredménnyel jár.

Érdeklődőknek a kiadóhivatal

BUDAPEST, Teréz-körut 2. sz.

ad bővebb felvilágosítást.